

1R BATX · ECO1 · UNITAT 6

Producte nacional, indicadors i cicles

PIB, valor afegit, despesa i renda, indicadors de benestar, oferta i demanda agregades i cicles

6

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Explicar què mesura el PIB i distingir-ne els tipus (mercat, cost de factors, nominal i real).

Calcular el PIB amb els enfocaments del valor afegit, de la despesa i de la renda.

Interpretar un indicador de producció o de renda i reconèixer què no mesura.

Comparar el PIB amb altres indicadors de benestar, desigualtat i qualitat de vida.

Descriure l'oferta i la demanda agregades i les fases d'un cicle econòmic.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És febrer i el grup de l'Observatori econòmic de Valldelana vol saber quant produeix el barri. La Inés Varela els demana una xifra, el «PIB del barri», però el primer que descobreixen és que ningú no en té cap: les dades oficials són estatals, catalanes, comarcals o d'alguns municipis, però no de cada barri. Per fer-ne una estimació caldrà decidir què compta com a producció i què no, i què diu realment aquest número sobre com es viu en un lloc. És una pregunta senzilla amb una resposta que no ho és tant.

❓ **Quan a les notícies diuen que el PIB ha crescut un 2 %, què creus que ha crescut?**

❓ **Un país amb molta producció és un país on es viu bé? Per què sí o per què no?**

❓ **Una persona que cuida cada tarda un familiar gran fa una feina. Creus que apareix en les xifres d'un país?**

MAPA DE LA UNITAT

Què veurem

- **6.1** Què és el producte nacional i com es mesura
- **6.2** Enfocament de la despesa i de la renda
- **6.3** Problemes de mesura del PIB: benestar i indicadors alternatius
- **6.4** Oferta agregada i demanda agregada
- **6.5** Cicles econòmics

Mesurar una economia

Béns finals

Només es compten els finals, per no comptar dues vegades el mateix.

Valor afegit

El valor d'una producció menys el cost dels béns intermedis.

Nominal i real

El real elimina l'efecte dels preus amb el deflactor.

Per càpita

El PIB dividit pel nombre d'habitants, per comparar territoris.

CLAVE

El PIB és un **flux**: mesura el que es produeix en un període, no la riquesa acumulada.

El pa de cada dia

Blat 600 €, farina 1.400 €, pa 3.000 €

Un pagès ven blat a un molí, que ven farina a una fleca, que ven pa a les famílies (supòsit didàctic).

1. **Sumar les vendes.** 600 + 1.400 + 3.000 = 5.000 €: és incorrecte, el blat es compta tres vegades.
2. **Valor afegit.** Pagès 600 €; molí 1.400 − 600 = 800 €; fleca 3.000 − 1.400 = 1.600 €.
3. **PIB.** 600 + 800 + 1.600 = 3.000 €, igual al valor del pa venut als consumidors finals.

✔️ **El PIB no suma tot el que es ven, sinó el valor que es crea en cada fase de producció.**

PIB nominal i PIB real

	ANY 1	ANY 2	VARIACIÓ
PIB nominal	1.000	1.080	+8,0 %
Deflactor	100	104	+4,0 %
PIB real	1.000	1.038,46	+3,8 %

CLAVE

Mirant només el nominal semblaria que l'economia ha crescut un 8 %; el **PIB real** només ha crescut un **3,85 %**.

De la despesa a la renda

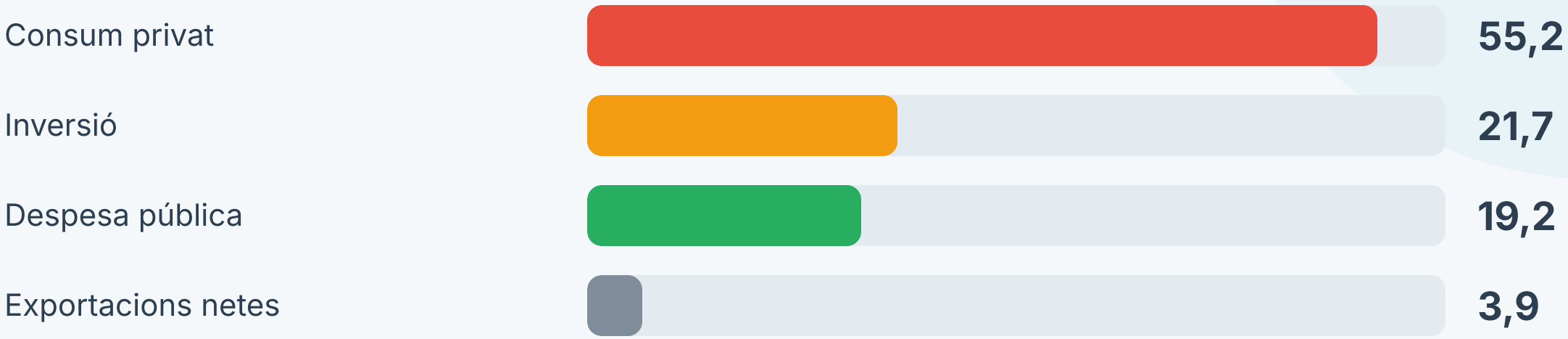
MAGNITUD	CÀLCUL	IMPORT
PIB a preus de mercat	620 + 180 + 240 + 200 − 190	1.050
PIB a cost de factors	1.050 − 110 + 20	960
Producte interior net	960 − 90	870
Renda nacional	870 + 25 − 15	880
Renda personal disponible	880 − 90 − 100 − 60 + 80	710

CLAVE

Del que es produeix, una part substitueix el capital, una altra va a l'Estat i a les empreses, i les **transferències** tornen a les famílies.

On va a parar la despesa

Components de la despesa, en % del PIB.

Font: Eurostat, nama_10_gdp, a preus corrents (consulta: 11/2026).

CLAVE

El **consum privat** és més de la meitat del PIB espanyol.

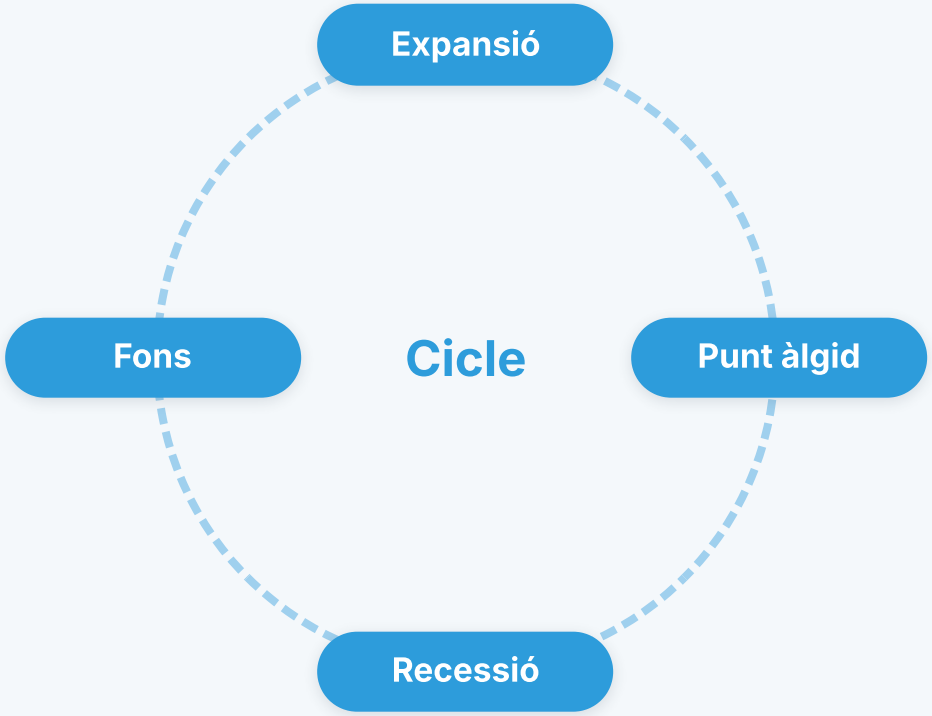
Quin país va millor?

INDICADOR	PAÍS A	PAÍS B
PIB per càpita (€)	40.000	28.000
Gini	38	27
Esperança de vida (anys)	79	82
Emissions per habitant (t)	12	5

CLAVE

Segons quin indicador es miri, el «millor» és un o l'altre: **cap indicador sol** respon totes les preguntes.

El cicle econòmic

🧩 **Expansió:** puja la producció i l'ocupació.

🔄 **Recessió:** una regla pràctica és que el PIB real baixi dos trimestres seguits.

🌱 **Espanya:** el PIB real va caure un 3,8 % el 2009 i un 10,9 % el 2020, i va créixer un 6,7 % el 2021.

CLAVE

El **multiplicador** i l'**accelerador** n'expliquen la durada i la intensitat.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

Una economia cau un 10 % un any. Quin creixement necessita l'any següent per recuperar el nivell inicial?

A Un 11,1 %

B Un 10 %

C Un 9 %

✔️ 100 passa a 90, i 100 / 90 − 1 = 11,1 %. No és un altre 10 % perquè la base és més baixa.

REPÀS

Idees clau

- **Mesurar.** Valor afegit i béns finals, pib: preus de mercat o cost de factors; nominal o real; brut o net, pib per càpita i ppa.
- **Més enllà del PIB.** El que no mesura, idh, gini i benestar subjectiu.
- **Cicles.** Expansió, cim, recessió, fons, creixement del pib real.
- **Despesa i renda.** C + I + G + X − M, salaris, beneficis, lloguers, interessos, renda nacional i renda disponible.
- **OA-DA.** Demanda i oferta agregades, desplaçaments i equilibri.

PER ACABAR

Per pensar

1 Pensa en una activitat del teu barri que no es ven però que és feina (cuidar algú, ajudar a l'esplai). Per què no compta al PIB i per què convé tenir-la en compte?

2 Si només poguessis triar tres indicadors per saber si un lloc «va bé», quins triaries i què no mostraria cadascun?

3 Una economia cau un 10 % un any. Per què no n'hi ha prou amb créixer un altre 10 % l'any següent per tornar al punt de partida?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**